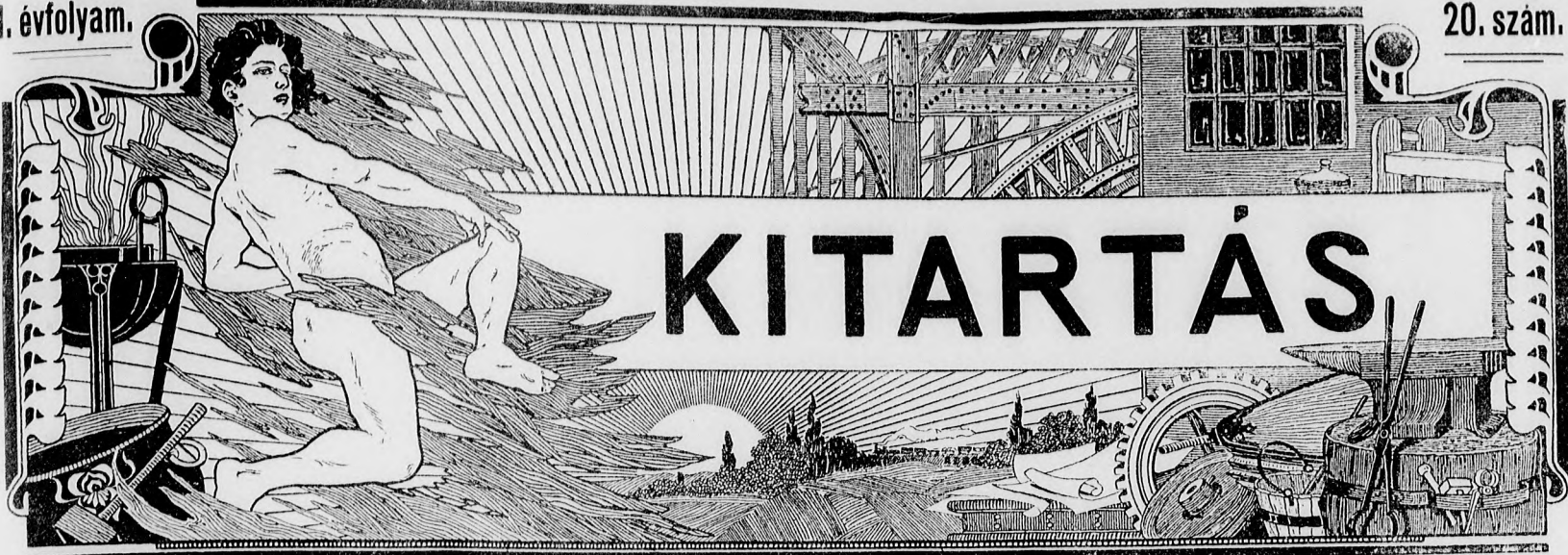

1900

1899. szeptember hó 3-án.

I. évfolyam.

20. szám.

Vasutasok, gyári és ipari alkalmazottak és munkások hetilapja.

MEGJELENIK VASÁRNAPONKINT.

Előfizetési díj:
 Helyben és vidéken postaküldéssel . . . 12 frt.
 Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy
 részleges munkaképtelenség esetére a Nemzeti Bál-
 eset Biztosító Részvénytársaságnál 2000 koronára
 vannak biztosítva.

Felelős szerkesztő:
 benedekfalvi dr. LUBY GYULA,
 köz- és váltó-ügyvéd,
 a m. kir. államvasutak titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 BUDAPEST,
 VIII. ker., Köztemető-út 3. sz.

A zálogházakról.

Ha széttekintünk a művelt nyugoti álla-
 mokban, azt tapasztaljuk, hogy humanitás szem-
 pontjából mindnyájan felette állanak hazánknak.
 Egy állam rendezett állapotának fokáról pedig
 legbiztosabb mérleget humánus intézményeinek
 száma ad. Minél magasabb fokon áll egy állam
 társadalma, annál több humánus és jótékony
 intézményt tud produkálni, hogy ez által a
 nyomort, a társadalmi szükségleteket, ha nem
 is szüntetheti meg, — mert hiszen azt meg-
 szüntethetni csaknem teljesen lehetetlen, — de
 legalább enyhítse. És e humánus intézmények
 létrehozásában magának az államnak kell elől-
 járnia s a társadalom aztán megteheti a magáét.
 Nálunk épen az ellenkezője áll ennek. Az állam
 a humanitást illetőleg mindent a társadalomra
 bíz, mely természetesen egymaga az állam-
 hatalom közbenjárása nélkül alig képes valamit
 produkálni. Csak tekintsük meg a zálogházak
 intézményét külföldön és nálunk. Míg nálunk
 a zálogházak jövedelme egyik tekintélyes jöve-
 déki ágát képezi az államháztartásnak, addig
 külföldön az állam jótékonyt gyakorol a
 zálogházakkal s kamat nélküli kölcsönöket ad
 a szegény emberek ingóságaira. Beláthatatlan
 nagy horderejű jótékonyt az, a mit csak az

tud méltányolni, a kinek már odaveszett egy-
 egy drága kis holmija csak azért, mert nem
 tudta a kamatokat fizetni, s így meghosszab-
 bítani a zálogot, addig, míg jobb idők követ-
 keztében ki nem válthatta azt.

Ezer és ezer ilyen jótékonyt intézmény
 van külföldön, melyekről nálunk a vezető ele-
 meknek fogalmuk sincs, vagy ha van, nem
 vesznek felőle tudomást, mert attól tartanak,
 hogy jövedelem-csökkenést okozhat az állam-
 háztartásban. Pedig, a kik folyton csak arra
 törekszenek, hogy az állam jövedelmét direkt
 bevételekkel szaporítsák, azok nem gondolják
 azt meg, hogy gazdaságilag sokkal többet
 veszít egy állam akkor, ha polgárainak jólétét
 nem igyekszik előmozdítani, s így képtelenné
 teszik őt az állam által reá kirótt terhek el-
 viselésére.

Ezért, és még sok egyéb okért kell a kis
 embereknek szövetkezetbe lépniök, hogy min-
 den baj ellen felemelhessék szavukat, hogy ön-
 magukért végre tenni legyenek képesek, hogy
 keresztül vihessenek sok olyan humánus intéz-
 ményt, a melyekre immár égető szükség van.

Mert az egyesek szava és panasza elvész
 nyomtalanul, de ha ezren és ezren állanak egy
 zászló alá, panaszuk meghallgatásra talál és
 szavuk nem lesz a pusztába kiáltott szó.

Olcsó búza, drága kenyér.

Itt van az új termés. Le van aratva, magtárakba van rakva s a gazda, már az, a ki bírja, várja, hogy mikor lesz a búzának akkora ára, hogy egy kis haszonnal adhassa el. Azt mondják, gyenge termés volt az idén; több a szalmája, mint a magja — mégis olcsó a búza. Pedig végre is, ha jó termésnél olcsó a búza, azt még csak meg lehet érteni. Sok a búza, nagy a kínálat. Már pedig minél nagyobb a kínálat, annál kisebb az ár. De, hogy most, mikor oly gyenge termés volt, miért olcsó mégis a búza, azt csak azok a pénzemberek tudnák megmondani, a kik rengeteg pénzzel a zsebükben tartják Európa búzatermését s úgy szabják meg az árát, a hogy maguk akarják. Most lanyha vételkedvvel összevásárolják a megszorult gazdáktól olcsón a búzát, hogy aztán télen annyiért adhassák, a mennyiért nekik tetszik. Nem is igen sietnek a vásárlással, mert igen jól tudják, hogy a gazdák hamarosan kénytelenek lesznek eladni a termést s akkor leszorítják az árakat, a mennyire csak lehet.

De bezzeg másképen áll a dolog a fogyasztókkal, a nagy közönséggel szemben. Mert a fogyasztóval szemben az a pénzemberek érdeke, hogy minél drágábban adhassák el az olcsón összeharácsolt búzát és miután zsebükben tartják az egész ország termését, annyiért adják el, a mennyiért akarják.

Ennek pedig csak a szegény ember adja meg az árát, az a szegény ember, a ki krajezárunkint veszi a kenyeret, mert akármilyen olcsó is a búza, a szegény ember kenyerere mindig a legdrágább, s a szegény ember zsemléje sohasem lesz nagyobb, az mindig egyforma kicsiny marad.

Dél-Magyarország és a nagy magyar Alföld ipari szempontból.

(Befejező közlemény.)

Aránylag nagyon keveset lehet ipar szempontjából elmondani a nagy alföldi városokról. Mindenütt vannak kisiparosok, olykor, különösen csizmadiák, gubások és kovácsok, meglehetősen nagy számmal, azonban a fa, kő és érc hiánya igen természetesen a legtöbb iparnak úzását legalább is nagyon megdrágítja és megnehezíti. Ezért van az, hogy Alföldünk némely nagy városa, minő például Hódmezővásárhely, melynek 55,475 főre menő lakossága a művelt külföldön világhírű gyártelepet létesített volna, valósággal falu, sőt óriási községek vannak, pl. Békéscsaba, Csongrád, melyek még rendezett tanácsú városok sem lettek. Oly nagy megyében, minő Bihar, nincs egyetlen város sem Nagyváradon kívül, s Békésben, hol a legtöbb község 10 ezer lakosnál népesebb, csak egy. Azokon a városokon kívül, melyek a hegyvidék és síkság határán vannak, tulajdonképp csak az Alföld metropolisában, Debreczenben és Szegeden, vannak jelentékeny ipartelepek. Az utóbbit a Maros és Tisza összefolyása, Debreczent pedig a török hódítás után kifejlődött társadalmi viszonyok tették nagygyá. A többi helyeken gőzmalom, téglagyár és ritkábban egy-egy pálinkagyár található; a tüzelőanyag drágasága s rossz közlekedő eszközök miatt régebben még a mezőgazdasági nagy telepek (czukorgyár, dohánygyár, gazdasági gépgyár, sörgyár) sem fejlődhettek ki, sőt egyes kísérletek hajótörést szenvedtek.

Körutunkat a keleti és déli országrészekhez fűzve, Biharral kezdjük meg, mely nagy megyénk természeti kincsekben gazdag és egy pár jelen-

Muhi Mihály.

Székes Budapest főváros pénztári hivatalában kézzől-kézre járt a minap, tavaly ilyenkor, egy postautalvány, melyet Muhi Mihály napszámos küldött Bánhidáról. — Már a czíme oly naív! esoda, hogy föl-vették a postán.

„A Pest városi hivatalnak tessenek átadni ezt a kis uti köcséget, Buda Pesten“ a szelvényen meg az állt: „Köszönöm alásan Muhi Mihály napszámos Bánhidán.“

A pénztári tiszték jókat nevettek, nagyokat csodálkoztak a furesa utalványon, de nem tudtak vele mit csinálni. Muhi Mihály neve nem fordult elő a könyvekben, naplókban sehol.

— Lehet hogy valakije van a fővárosnál, azt akarja haza utaztatni — vélekedett az egyik.

— Akkor küldte volna annak, nem vagyunk mi kézbesítő hivatal! — kiabált egy fásultabb.

— El kell naplózni, — vélekedett a harmadik, — bizonyosan jótékonycélra küldi.

— Nincs-e a fővárosnál Muhi nevű alkalmazott? hátha az tudna valamit mondani.

Elővették a Toldi László tisztviselői kalendáriumát; csakugyan volt egy Mohi Ármin nevű díjnok, meg egy Muhi István nevű iskolaszolga Ó-Budán.

Egyik pénztári tiszt, a ki nagyon szerette a rejtelmes ügyeket, mert izgatják a fantáziáját, magára vállalta a Muhi pénze elintézését. Beirta az öt forintot a naplóba s másnapra föl-hivatta a Muhiakat. A díjnok azt vallotta, hogy ő nem Muhi, hanem Mohi, Bánhidán nincs is ilyennevű rokona, mert tavaly még Moosernek hívták, de hazafiasságból, a millénium öröme megmagyarosította a nevét. — Muhi István iskolaszolganak szintén nincsen rokona Bánhidán, pláne napszámos, mert ő egy ősrégi nemesi család sarja; övék volt a Muhi-pusztá is valaha Borsodban, de elvették tőlük a tatárok. Azért kell neki most harmincz forint havi bérért iskolát söpörnie. De jól is tennék a tekintetes urak, ha vagy öt forinttal megszorítanák a fizetését. Most is nagyon ráférne.

A kezelőtiszt elbocsátotta a Muhiakat és átment a főjegyzői hivatalba. Ott előadta az esetet egyik aljegyzőnek, a ki azt tanácsolta; irni kell a tatai járásbírósnak, hívassa föl Bánhidáról, hallgassa ki Muhi Mihály uramat, mit akar az öt forintjával?

Rövid három hét alatt elkészült a levél, el is ment Tatára. — Itt mindössze félesztendeig hevert, hanem akkor aztán erélyesen hozzá is fogtak elintézéséhez. Elküldték Bánhidára a keményhangú meghívó parancsot a bíróhoz. A bíró a kisbírónak, ez aztán végre odaadta Muhi Mihálynak, a ki nagyon megijedt tőle.

tékeny telepe már van, de a melyből tárgyalásunk csak Nagyváradra terjedhet ki, mint egyedüli városra. Ez a hely 38,557 lakosával, melyben 7012 az iparos, kétségkívül igen jelentékeny ipari szempontból is. Így 6 nagyobb szeszgyár van benne, a legjelentékenyebb Lederer és Kálmán tulajdona, évenként 23 ezer hektoliter szeszt terjeszt és másfél ezernél több szarvasmarhát táplál. Nevezetesek még a két Moskovics és Heller gyárjai. A gőzmalmok közül a legtekintélyesebb László-malom megbukott hűtlen kezelés miatt, de a Hunyady és Adria nevű malmok sem jelentéktelenek, az utóbbi a liszten kívül árpagyöngyöt és köleskását is nagyban termel, különösen külföldre. Van a városban több likőr- és szikvízgyár, egy nagyobb szappangyár is. A téglagyárak nem jelentékenyek, sem az új kályhagyár, a műtrágyagyár ellenben, mely konzervált hízó marhatrágyát állít elő, már jó hírnevűek. Három bőrgyár kivitelre is dolgozik. Gazdasági gépeket Perger, Mihályi és Gitye három gyára készít, még tizedes mérleget is, mindhárom eléggé élénk forgalomnak örvend. A kisipar köréből nevezetesek a nagyváradai pokróczkészítők és férfiruha-szabók messze földön ismeretes és becsült munkái, melyek azonban még nagyon reászorúlnak a fejlődésre.

Kevesebb hegyi vidéke van Biharnál a szomszéd Szatmármegyének, mind a mellett itt már 4 várost találunk. Kettő közülök, Nagybánya és Felsőbánya, határozottan bányavárosok és ipari foglalkozásuk is bányászati és kohómunkákra szorítkozik. Nagybányán azonban még ezenkívül is van egy pár figyelemre méltó gyár, így a malom- és szeszgyár és a kicsiny, de leleményes kapszulagyár, melyben feltalálója és tulajdonosa Zoltán gyógyszerész, különösen orvosságok borítékait készíti el. Nagybányán a kisiparban elter-

jedt a gubásmesterség és az árvaház gyékényfonó intézete ezt a házi ipart honosította meg. Nagy-Károlyban elég tekintélyes fűrészgyár van 230 munkással. Legélénkebb ipara van Szatmár-Németinek, hol a csizmadiák és gubások száma meghaladja az ezeret. Jelentékeny nagy az itteni gőzmalom és középszerű a Göbl-féle szeszgyár.

A szomszéd Szabolcsmegyének fekvése már egészen alföldi jellegű és még a falukban sincs gyártelep egy pár kisebb-nagyobb malom vagy téglagyár kivételével. Egyetlen városának, Nyiregyházának gőzmalma kicsiny, 45 lóerejű gép és 7 állandó munkás van benne. Nevezetesebb Mauszky kazán- és gépgyára, valamint Göbl és Wagner vasöntődéje, melyek külföldre is szállítanak árúkat. Nyiregyháza különben igen tekintélyes piac.

A kis Hajdumegyének városai is túlnyomólag földművelőhelyek; gőzmalom ugyan mindenütt van, Szoboszlóban három is, de legtöbbnyire kicsinyek és épen nem teszik feleslegessé a régi szélmalomokat és száraz malmokat. A téglagyárak Hajduböszörményben és Hajdu-Nánáson szintén csak középszerűek, téglán kívül csak cserepeket készítenek építkezésre. Hajdu-Nánáson hajdan híres volt a házi ipar a szalmakalapok tekintetében. Egy Sohler István nevű 1500 egyént foglalkoztató kalapfonatok készítésével, újabban azonban ez ipar hanyatlott.

Feltűnő hatalmas ipara van e sivár vidék közepette a híres Debreczennek; 56,910 lakosa közül 8 ezer, tehát egy hetedrész foglalkozik iparral, s az iparvállalatok adója meghaladja a százezer forintot; vannak derék szakiskolái, újabban nőipariskola és Slöjd-egyesület is. Egy pár vállalat ugyan megbukott, köztük a jelentékeny czukorrépa-gyár, a híres István-malom, az Alföld

Házalásnak eredt a meghívó czédulával. Ahány vén javasasszony és valaha becsukva volt törvénytudó öreg ember van Bánhidán, mindet fölkereste. Ezek kétkedve csóválták a fejüket.

— Hej! vén gonosz, valami csint tett kigyelmed! Mert csekélységért, csak úgy ebédre, nem hivat ám senkit a szolgabíró.

— Mi az az „elővezetés terhe alatt?“ — kérdezte Mihály megszeppenve.

Egy dutyiviselt „törvénytudó“, a falu csősze magyarázta meg neki.

— Az „elővezetés“ azt teszi, hogy ha nem megy kend a maga jó szántából, elfogják és bekisértetik csendőrrel. „Teher alatt“ pedig: talpig vasban. — Legjobb lesz, ha kihajózik kend hamarosan Amerikába.

Muhi Mihály erőltetni kezdte az elméjét: mi gonoszat mivelhetett életében? itthon? vagy utczaseprő korában Budapesten? De semmi sem jutott eszébe.

— Ártatlan vagyok én, mint a ma született gyermek.

— Hiszi a piczi, Mihály öcsém! Különben, ha tisztességesen szabadulni akar, csak tagadjon kend mindent a szolgabíró úr előtt is. Akármit kérdeznek, mondjon nemet mindenre. Még a nevét is tagadja el; maga más Muhi Mihály, nem az, a kít keresnek. Az? Az valami vén tolvaj, csavargó, a ki rég kiszökött az országból.

Ekkép fölbiztatva Muhi Mihály teljesen elvesztette a fejét, s menekülésre gondolt. Előbb Amerikába akart utazni, de az sokba kerül. Aztán Budapestre

akart jönni, de itt meg sok a rendőr, aztán meg őt itt minden utczaseprő ismeri. Végig seperete itt három esztendő alatt mind a tíz kerületet, már a hol seperni szoktak.

Bánhidán, érezte nem maradhat, mert léptenyomon elérhet a törvény keze.

Egy hetivásáros napon találkozott a piacon a vén csőszszel. — Épen új krumplit árult. Bizalmát nagyban megnyerte az, mert tudta, hogy a vén csősznek egy talpalattnyi földje sincs, mégis van eladó burgonyája. Aminthogy dinnyéje, kukoriczája, gyümölcse, szőlője is mindig szokott lenni eladóra. — Nagytudományú férfiú lehet tehát.

A vén ravasz csősznek épen bojtárra volt szüksége, de a nagy dologidőben, mikor mindenki jó napszámot kereshet, a ki a kezét-lábát bírja, nem tudott bojtárt kapni. — Rögtön meghívta hát Muhi Mihályt a csősznek. Igért neki ellátást, lakást egyik csőszkunyhóban, harmincz krajczár napszámot — és titoktartást.

— Öcsém uram! Mindenütt megfoghatják magát a csendőrök, csak az én oltalmam alatt nem. Három kunyhóm van a határban. Ha az egyikben keresik, a másikba küldöm őket. Sose találják meg. Meg aztán, tudja, ha én oda-oda nem szólnék, soha nem fogna tolvajt a csendőrség a bánhidai határban. — Én tartom azokat számon. — Én látom el a vármegeye tömlőzet lakókkal. — Ha maga velem tart, békességben élhet tőlük halálíg.

egyik legrégebb s legjelentékenyebb gőzmalma, sokat szenvedett, de azért napról-napra új hatalmas telepek alakulnak itt. Az állami dohánygyár, mely 12 hold területen 11 épületből áll, s ezernél több munkást foglalkoztat állandóan, a feldolgozott termékek értéke 8 millió, nagy és a gyártáshoz évente több más anyagon kívül 168 köbméter tüzfát és 10,885 métermázsa kőszént használnak fel. Nevezetes Bauer és társa gazdasági gépgyára is, mely tömérdek gépet és géprészeket terjeszt, mellékesen kútfúrással is foglalkozik. Jalon Lajos ércöntődéje szintén kielégítő. Érdekes Gebauer Károly érckoporsógyára, mely gyászokcsikat is szállít külföldre, továbbá Stern József reszelő-, kefe- és kefefagyára, mely 200 munkást foglalkoztat, és Falk Ármin hasonló gyárával együtt Kelet felé nagy forgalmat szerzett; híresebbek Balogh és Tóth cserép- és kályhagyárai, Gunst Ernő cementgyára. A kisiparosok szövetezése nagy lendületet adott a szappangyártásnak és a sertéshús és szalámi-készítésnek. Híresek a debreczeni mézeskalácsok és sütemények is. Az őszi időkől fogva nagy hírnek örvendett országos vásárok még most sem veszítették el jelentőségüket, és évről-évre az Alföldnek jelentékeny része látogatja meg azt. Egy szóval ez a város még most is nagy vidék központja, a mint-hogy iparkamarájának területe is a legnagyobb az országban s fejlődése újabban kiépült és innen elágazó vicinális vasuttal is nyert. Az Alföldön Szeged kivételével nincs városiasabb hely nála.

A Tiszán átmenve Hevesben már csak részben találunk alföldi viszonyokat, hegyes vidéke jelentékenyebb iparral bír. Ezen a vidéken van a megye két városa: Eger és Gyöngyös. Egerben van egy jelentékeny gőzmalom és sörgyár. Specialitása Kanitz Jenő tengeri keményítőgyára,

tehenészettel kapcsolatban, mely külföldre is szállít, de virágzónak még sem mondható. Tekintélyes a lakatosárúgyár, mely 200 munkást foglalkoztat; külföldre is szállít lakatosmunkákat, lemezeket, meg ajtó- és ablakfelszereléseket. Vind István asztalosárú-gyára, Schwarcz timár-műhelye fejlődésképesek. Újabban az állam kezdett itt építeni dohánygyárat, melyre nagy szükség van, hogy a filloxera miatt keresetképtelenné lett szegény nép munkát találjon. Gyöngyösön már kevesebb a gyár. Jelentékenyebbek Krausz téglagyára, Rosenfeld nagy timárműhelye, mindenekfelett Bogdán nagy szeszgyára, melyből Galicziába is visznek élesztőt.

Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegyében, hol pedig 7 rendezett tanácsú város van, több mint az alföldi megyék közül bármelyikben, már szünetel az ipar, malmok és téglagyárak jóformán az egyedüli nagyobb vállalatok. Kivételt képeznek feltűnően fűrészgépek. Szolnok városában, hova Máramarosból jövő kőszállító tutajosok igen sok deszkát hoznak, feltűnően öt gőzfűrészgépgyár és egy fűrészmalom van, melyekben összesen körülbelül 300 munkás dolgozik; termelésük értéke megközelelti az egy milliót. Ez a vasuti és hajózási forgalma következtében élénk város azonkívül két nagyobb téglagyárat, három gőzmalmot (a Hungária legnagyobb) mutat fel; kisipara is elég jelentékeny, különösen szabók és szűrkészítők, fűzfafonók nevezetesebbek. Gőzfűrésze van Kunszent-Mártonnak is, bár nem nagyon jelentékeny. Jászberénynek kis gőzmalma, Kisujszállásnak és Mezőtúrnak közepes téglá- és cserépgyárai vannak, Karczag és Turkeve, bár szintén népes helyek, még megmaradtak „nagy faluknak“ szélmalomokkal, vásárookra járó kisiparosokkal, kiknek egy része csak télen foglalkozik iparával, míg nyáron a többiekkel együtt ő is szántóvető.

Muhi Mihály számot vetett magával. Igaz, hogy a kapálás, aratás, cséplés idején egy forint napszámot is megkereshet, de annak szeptemberre már vége van. Ha pedig elfogják, egy-két hét mulva vége mindennek. Így még a biztos harmincz krajczárokból november végéig többet tehet félre.

Fölcsapott hát alcsozsnek. Se felesége, se gyermeke: ilyennek való a szabad csósz-élet.

Eleinte bajosan ment a csószság, mert minden tolvajt megfogott. Tulajdon főnökét is nem egyszer. De ilyesmiből nem lett baj, mert a vén csósz mindenképpen szabadon eresztett, a kivel egyetértett. Némelyiktől még a lopott holmit se vette el. Hát persze, ő maga nem járhat mindig a piacra.

A teljes ellátás sem volt épen inyére. A kenyérnek a legkérgecsét, a szalonnának a legavasát kapta. Bojtárba jó minden.

Az éjjeli-nappali csavargásba, kerülgetésbe sokszor annyira belé szomjazott, hogy oda adott volna egész dinnyeföldet egy liter vinkóért. — Hát még mit nem adott volna egy tilosban ért egész korcsmárosért! De nem akadt.

Az ügykezelésbe se tudott beléjőnni. A vén ravasz csósz néha finom üveges borokat ivott, pecsenyemaradékokat szedett elő tarsolyából. Honnan került? azt Muhi teljességgel föl nem foghatta. Ő rettegett volna egy-egy szép dinnyét leszakítani, hogy ételért-italért a korcsmában becsereplhesse. Egyszer próbálta, akkor is az lett a vége, hogy megette ő maga, a

háját meg elásta. Nem mert volna ilyesmivel előállani, hiszen mindenki rögtön tudná, hogy lopta.

Szent Mihály napja felé hidegedni kezdett az idő. Muhinak nem volt szüre. Egy reggel szörnyen elgémberedve állított be a vén csósz kunyhójába, adjon neki tíz pengőt, mert itt az őszi vásár, szürt akar venni. A csizmája is egészen elvásott már, azt is meg kellene fejletetni.

A vén csósz elkezdett számolgatni: mikor is jött maga Mihály? Hogy is egyeztünk?

Aztán alkudozni kezdett, hogy harmincz krajczárt olyan kezdő embernek, mint Muhi Mihály (az ötven felé járt), nem adhat naponta, mert neki magának sincs anyyija. Talán az ő fizetésének egyharmadával is megelégedhetne. Ő hatvan forintot kap a községtől egész esztendőre. Aztán meg a ki csósz, nincs is az úgy rászorulva a fizetésre, van annak mellékes jövedelme bőven. Neki is van, hát akkor Muhinak mennyi lehet. Övé a legjobb őrzés a határban.

Muhi siralmas képet vágott ehhez az új alkuhoz.

— Miért ígért kend harmincz krajczárt, ha tudta, hogy nem adhat? Nem vagyok én tolvaj, hogy ellopkodjam, elkótyavetyéljem a másét. Csósznek mi másból lehetne pénze?

— Tolvaj, nem tolvaj? azt én nem tudom. De hogy nem én bujkálok a csendőrök elől, azt tudom. Régen a vármegye tömlöczében penészedne kend, ha én el nem tagadom a csendőrök elől.

Szegény Muhi nagyon megszelidült erre.

Lényegileg ugyanaz a képe Békésmegyének is, hol a nagy városok csak nagy faluk. Csak-hogy itt városnak jogilag kizárólag Békésgyulát mondhatjuk, mely a megye székhelye, de épen nem a legnagyobb városa. Erkel János gőzmalma egy év alatt 13,000 métermázsa gabonát őröl meg, az eczetgyár is eléggé jelentékeny; terményei messze elterjednek. Fontos itt a rabmunka is. A törvényszéki fogházban nagy mennyiségű kosarat fonnak a város határában levő Fehér- és Fekete-Kőrös medrében termő fűzfából, egy darabot helyben 15 krtól 1 frtig árusítanak, évenként 5—6000 darabot adnak el.

Alig lehet valamit mondanunk Csanád megyéről. A megye ugyan nem jelentéktelen, már csak azért sem, mivel ide tartozik a híres Mezőhegyes, hol cukorgyár és kenderkészítő telepe is van, de fővárosa Makó, melynek pedig 32,663 lakosa van, tehát népesebb, mint Kassa vagy Brassó, ipari szempontból jóformán falu, egész sereg házi szükségleteit pótló iparossal. Iparral foglalkozó lakosainak száma csak 1959, tehát feleannyi, mint a magyar városokban átlag lenni szokott. Egyetlen specialitása jóformán egy agyagverőgyár, mely azonban szintén kisipar jellegű.

Lényegileg ugyanezt lehet mondani Hódmezővásárhelyről is. A város nagyságának megfelelőleg azonban mezőgazdasági gyárai, különösen Bauer gőzmalma, meglehetősen nagyok, sőt a város egyik iparcikke, a téglá és cserép, kitűnő hírnévnek örvend. Újabb időben, mivel a nagy alföldi városban tudvalevőleg heves szocialisztikus mozgalmak voltak, komolyan igyekeznek e helyen nagyobb ipari tevékenységet idézni elő, hogy a szegény népnek legyen keresetforrása. Egyelőre azonban a város még nagy falu, hasonlóképp a Makóval csaknem egyenlő népességű Szentés is, melynek

ipari szempontból jóformán csak gőzmalma és téglagyára nevezetességei. Jelenleg, midőn már az Alföldön is nagy kiterjedésű vasuti hálózat van, méltán feltűnő ez a lassú fejlődés alföldi városainkban; a nyugot-európai, ki külföldön megszokta azt, hogy a vasutat folyvást kísérik a gyár kéményei, Magyarországon ma, midőn már egészen sík, ház és fa nélkül álló, pusztá nincsen és a délibáb is sokat vesztett zománczából, azon fog leginkább csodálkozni.

Szinte jól esik az európai műveltségű embernek, midőn az Alföld nagy gyárszegény vidékéről eljut a déli nagy síkság metropolisába: Szegedbe. Tagadhatatlan, hogy e város sem felel meg a nyugot-európai ember igényeinek, bár nagy pusztulása óta Magyarország legszebb helyei közé tartozik. Ma közel százezerre menő lakossággal nem több az iparos, mint pl. a harmadrésnyi Nagyváradon; valóságos nagy ipartelepei igen csekély számmal vannak. Kétségtelen azonban, hogy ősi lakossága szereti a munkát; még a tanyákon is gyakori az olyan, ki gazdálkodása közben maradt üres idejét házi iparra fordítja. Nehány házi iparszerű mezei foglalkozásuk is van, így a paprika-szárítás, tarhonyakészítés, szappanfőzés, melyeket gyárilag is művelnek s mely kereskedelem alapjául szolgál. Cognacot s eczetet szintén küld egy-egy gyáros külföldre, főképp a Balkán-félszigetre. Patzauer Miksa szeszgyára eléggé jelentékeny.

Kenderfonással többen foglalkoznak, köztük egy nagyobb részvénytársaság, a melynek gyárában félmillió forint értékű árút készítenek. Reitzer Lipót és Rosenberg nagy mennyiségben készíttetnek gépkényt részben a külföld számára. A gőzmalmaik közül a Victoria a legjelentékenyebb, a téglagyárak közt a részvénytársaságé, e mellett

— Jó, hát nem bánom, egyezzünk újra, de adjon mostan tíz forintot, mert megfagyok.

— Most nem fizetek. Én is csak novemberben kapom a pénzemet a község házában, akkor magának se maradok adósa. Addig már csak hét-nyolcz hét. Várjon.

— Látja kend, hogy nem várhatok, megvesz az Isten hidege abban a rossz kunyhóban.

— Nekem mostan nincs pénzem. De ha volna sem adnék. Ha magát elfogják a csendőrök, vagy megszökik előlük, kereshetem aztán a pénzemet. Ha nem tud várni, elmehet, kapok én bojtárt a mennyi kell.

Muhi Mihály éhesen, dideregve, elkeseredetten hagyta ott a vén csősz kunyhóját. Láta, hogy rá van szedve csúfosan. De mit csináljon? Följeltse magát? Akkor már inkább folytatja a bujdosást. Sose volt ő még becsukva, de nem is lesz, inkább fölakasztja magát.

Harmadnap hajnalra nagy fegyverzörgésre ébredett kis nádkunyhójában. Egy rekedt hang berivalkodott hozzá.

— Muhi Mihály, bujjon csak ki kend. A puskáját hagyja bent.

Kijött. Két csendőr szögezte rá szuronyos puskáját. Szétnézett. A vén csősz épen akkor fordult be a kukoriczaföldek közé.

— Hát föladott a vén akasztani való. Ez a fizetésem.

— Velünk jön kend a vármegye házára.

Muhi Mihály nem nagyon szabadkozott. Annyit koplalt és didergett már az arany szabadságban, hogy

szinte megörült a téli ellátás reménységének. Legalább nem kell torzsalkodni azzal a vén tolvaj csőszszel. Jó is néha a vármegye kenyere. De ha megszabadul, majd megtánczoltatja azt a vén gonoszt, az eltagadott nap-számjáiért. Nem engedi el neki. Van még bíró meg fiskális.

A megye-házán kemény vallatóra fogták Muhi Mihályt. A szolgabíró meg két írnok kezelte.

— Följelentés érkezett kend ellen, hogy már félesztendeje bujdosik a csendőrség elől. Miért bujdosik? Volt kend Budapesten is, mit csinált ott?

— Utczaseprő voltam, kérem alásan. Eleinte zsákoló voltam, meg téglahordó az országháznál, de elküldtek, mert megfájult a derekam.

— Meddig volt Budapesten?

— Három esztendeig. Tavasszal mult egy éve, hogy vissza mentem Bánhidára.

A két írnok föltúrt minden körözést, a mi csak törvényszékektől, rendőrségtől hozzájuk került; kikérdezték, nem ismerte-e Budapesten ezt meg azt a betörő, zsebmetező, vásári tolvaj, hamiskartyás uraságot? de válaszaiból lehetett látni, hogy még csak híroket sem halotta.

— Igazán nem ösmerte őket? Mi az Isten nyilának bujkált hát akkor egész nyáron? Ki elől bujt? Miért bujt?

— Kérem alásan, csőszbojtár voltam a tavasz óta. A csősz bizony nem ülhet a faluban. Az csak olyan szegény bujdosó.

Aichtner Dávid nagymennyiségű földécserepet készít Bulgária és Szerbia számára. Műtéglát és keramitot kitűnő minőségben készít Mayer Ferdinánd gyára, szintén igen jó Fischer János telepe, hol művészeti kivitelű kőfaragó munkát és a bútorkhoz való márványlapokat készítenek. Gipsz és terrakotta árúkat Landesberg gyára bocsát forgalomba. Ivánkovits Károly cégnek porcellánfestészet is van. Gőzfűrés és faárútelep több van a városban, némelyik kész bútorkat is szállít keletre, Ecsedy és Ökrös kisebb hajógyárakat tartanak, Pálfi Lipótnak gyufagyára van és pedig nem az utolsó hazánkban. Van egy pár tekintélyes hangszerkészítő műiparos, több meglehetősen nagy forgalmat csináló szikvízgyáros; egy messze földön híres órás, Brauswetter János, de mindezek tevékenysége alig haladja felül a kisipart.

Megemlíthetjük még itt, hogy légszeszgyára a legnagyobbak közé tartozik hazánkban; hogy kereskedelmi alkalmazottjai igen nagy számmal vannak. Szeged kétségkívül fejlődő és izmosodó város.

Azt kellene hinnünk, hogy Szegeden túl az ország fővárosa felé már jelentékeny ipartelepeket találunk általában véve a városokban. Egyáltalán nem. A Duna-Tisza köze nagy helyei is túlnyomólag nagy faluk; Budapest határa jóformán egy pár kilométernyire terjed, legalább abban a tekintetben, hogy gyárakat nagyobb számmal láthatunk együtt. A megye két legfontosab gyártelepe: Ujpest és Promontor, melyek különben sem városok, jóformán összenőnek a fővárossal. A távolabbi helyek közül legtöbb gyár van Vácott, különösen a nyersfa feldolgozására épületfának és közönséges faárúknak. Reitter cég kocsikat is készít; kivitele van. Híres a dunaparti városban az első magyar szövő- és kötőgyár,

mely évről-évre erősödik, s egy tekintélyes részvénytársasági hengermalom. Ujabban még pléhgyár jött hozzá és Saxlehner itt készített palaczkaszalmahüvelyeit. Jelentékeny ebben a városban az egyháziilag készített oltárképek díszítési üzlete. Czegléden gőzmalom és téglagyár van; a mellett néhány kis ipar virágzik. Szent-Endrén van fűrészmalom és egy pár tekintélyes ácsüzlet.

A többi városok közül Nagykőrös és Félégyháza már nagyon is gazdálkodó jellegűek; még inkább Kis-Kun-Halás, mely város egész a legújabb időkig a világtól elzárt helyen volt, homoktenger közepén. Itt 17.138 lakos közül csak 690 az iparos, azok egy része is mellékesen foglalkozik iparral. Valódi nagy gyár nincs is.

A környék legnagyobb városa, Kecskemét, nem gyárairól nevezetes, hanem mezőgazdasági és kertészeti tevékenységéről. Különösen gyümölcsenyésztése világhírű; Félégyházával együtt nagy a baromfienyésztése is. Mindamellett, mint valóságos nagy városban, több jelentékeny iparvállalatot találunk itt; többek között egy igen fontos cognacgyárt s három tekintélyes gőzmalom; szikvízgyára is számottevő. Egyszóval Kecskemét már ipari szempontból is számításba jöhet; haladása előrelátható.

K R Ó N I K A

A *Dreyfus-pör*, bár a legfőbb tanúk már megtették vallomásukat s most kevésbé fontos kihallgatások kerülnek sorra, egyformán érdekes most is s a hallgatóság nem fogy ki az izgalmakból. Mert az ügy tisztázását várja, esetleg pedig egy oly döntő fordulatot, a mely kétségtelenné teszi a pör kimenetelét s

— De magát följelentették a csendőröknek.

— Bizonyosan az a vén gonosz csósz. Azért, kérem alásan, hogy ne kelljen napszámjaimat kifizetnie.

Vall, vagy nem? Mert becsukatom! — indulatoskodott a szolgabíró.

— Én ártatlan vagyok, kérem alásan, de van ám másik Muhi Mihály is, bizonyosan azt keresik. Az nagy akasztani való.

— Mi van a tarisznyájában?

— Minden, csak kenyér nincs. A munkakönyvem, keresztlevelém, meg . . .

Itt elakadt, megijedt.

— Még mi? Mutassa csak.

Kikutatták a tarisznyáját. Ócska ujságlapok és levelek közt megtalálták azt az idézést, melytől Muhi a tavasszal annyira megijedt.

A szolgabíró odaadta egyik irtoknak, keresse ki hozzá az iratokat. Mikor végig nézte az ügyet, egész megszelidült hangon folytatta a kérdezősködést.

— Maga küldött öt forintot Budapest főváros pénztári hivatalának?

— Én kérem alásan. Kölcson kaptam a város tól, aztán, mihelyt volt, megadtam.

— Ki adta azt magának kölcson?

— A nevére már nem emlékszem. Az orvos úr, meg a biztos úr. Az kísért ki a vasúthoz is.

— Hát magát mégis csak hazasuppolták — szölt az egyik irtok gyanakodva.

— Nem engem. Nem tettem én semmi rosszat. Hanem beteg voltam. Feküdtem a kórházban sokáig.

— Mi baja volt, Muhi?

— Nem tudom. Szürke meszet zsákoltam az építkezésnél, aztán nagyon beteg lettem tőle. A két szememre is majd megvakultam.

— Melyik kórházban feküdt?

— Nem tudom a nevét. Szent Petruzsálem áll az udvarán.

A tisztviselők fölkaczagtak ennek az új szentnek a nevére.

— Micsoda szent az?

— Olyan szent, mint a többi. Csak hogy ennek arany-petruzsálem-levelekből van koszorú a fején.

— Szent János? Szent Rókus?

— Igenis, kérem alásan, a Rókus-kórházban voltam beteg.

— Sokáig, Muhi bácsi? — érdeklődött a szolgabíró nyájasan.

— Kilencz hétig, kérem alásan. Mikor fölépültem és mondtam az orvos úrnak, hogy szeretnék haza menni, bement a városhoz és szerzett öt forint útiköltséget. Aztán rám adták a ruhámat, kimosva mind tisztára, a zsebemben volt minden irásom. Az orvos úr hivatott egy biztost, olyant, a milyenek Budapesten az utcán álldogálnak, az kijött velem a vasúthoz, beültetett a kocsiba, kezembe adta a jegyet meg a pénzt, a mi az öt forintból maradt, aztán elbucúztuak. Csak azt sajnálom, hogy egy liter borral meg nem kínáltam azt a derék biztost.

e helyett mindig újabb bonyodalomba merül. A vád és a védelem egyforma erővel iparkodik a maga igazát bizonyítani s egyes tanúk kihallgatása olykor szenvedélyes vitába megy át. Öt írásszakértő vizsgálta a borderót; kettő Dreyfus írásának mondotta, kettő nem s ötödiknek jöve Bertillon, néhány órai vizsgálat után kijelentette, hogy a borderót Dreyfus írta. S most ugyanezt akarja bizonyítani. Előadását, melyet kísérlettel kötött össze, csak kevesen hallgatták. Feltűnést keltett, hogy az íráspróba, a melyet annak az illusztrálására mutatott be, hogy Dreyfus hogyan ferdítette el írását, nem sikerült. Ha több közönség lett volna a teremben, nagyobb lett volna a feltűnés, így csak a bírák és az ügyvédek csodálkoztak el rajta. — Mescserszky orosz herceg, lapjában a Grasdáninban, hevesen kikel a rennesi hadbírótság ellen. Azt mondja, hogy a bíróság rettenetes játékot űz, csak hogy a francia vezérkar és a tábornokok becsületét megmentse.

Guérin vára még mindig ellenáll az ostromló rendőrségnek. Az a hír terjedt el Párisban, hogy Guérin megadja magát, de leghamarább, legjobban megezáfolta ezt a hírt maga Guérin, a ki megjelent egy ablakban s fegyvert fogott a rendőrökre. A nap hőse most Guérin szakácsa, a ki kijövén, nem győz eleget mesélni a vakmerő foglyokról. Elmondja, hogy Guérinnek először huszonöt embere volt, most azonban már egy tuczat van. Az ostromlottaknak nincs más fegyverük, mint revolver; kosztjuk még van vagy három napra, de a legnagyobb bajuk, hogy ivóvizet nem kapnak. Guérin mindamellett, tette hozzá a szakács, nem hajlandó kapitulálni, sőt végső ellentállásig készen áll, Guérin inkább meghal, semmint hogy megadja magát, kész rágyújtani magára a házat, mert — mint reméli, a nagy zavarban elmenekülhet.

Oroszországban sok halogatás után most behozzák az általános iskolakényszert. Először Pétervárott

— Hát azért küldött maga a fővárosnak öt forintot?

— Igen, kérem alásan. Én kölcsön kaptam azt az útiköltséget Pest városától; nem ember az, a ki a tartozását meg nem fizeti. Megküldtem, mihelytt volt.

— Nem szokták az ilyet megadni, — szolt az egyik irnok. — Megfizette azt már a vármegye.

— De kérem alásan, én értem ne fizessen a vármegye, míg a karomat birom. Tolvajokért szokott a vármegye fizetni.

— Jól van, Muhi bácsi — szolt a szolgabíró, — hát majd aláír nekünk itt egy levelet, hogy az öt forint most már legyen a megyéé, mert az kifizette a kigyelmed adósságát.

— Szívesen, kérem alásan, mert nagyon jól esett nekem akkor az a kis segítség. Nem is nyugszom addig, míg annak a derék biztos úrnak, a ki a vasuthoz kikisért, meg nem szolgálom a szívésségét. Bemegyek egyszer Pestre, fölkeresem és megiszszuk az áldomását. Elmehetek aztán, ha aláírom?

— Mehet, Muhi bácsi, mehet. Derék ember maga nagyon. Nem jönne hozzám kocsisnak?

— El én, tekintetes szolgabíró úr, csak azt a vén tolvaj csószot tessék egy kicsit megfenyíteni, a ki ilyen czudarul beárult.

Zempléni Árpád.

tesznek vele kísérletet; bizonyos azonban, hogy ezt a rendszert behozzák az egész európai Oroszországban. Most 825 iskola van Pétervárott és környékén, a melyekbe összesen 76.000 gyermek jár. Minden iskolának lesz bizonyos területe, a mely négy négyszögkilométert foglal magában. Olyan gyermekek számára, a kik messze laknak, 114 menedékházat építenek, hogy nappal ott pihenhessenek, éjszakára meg ott hálhassanak.

Berlinben lecsillapodott az az izgalom, mely a parlamenti válság következtében támadt. A tegnapelőtt tartott koronatanács határozatairól még mindig nem tudnak semmit, a miből azt következtetik, hogy a válság nem fog tovább fejlődni és sem a kabinet nem mond le, sem a képviselőházat nem oszlatják fel. A kormány számít, hogy a téli ülészig, a mikor a csatornajavaslatot újból beterjeszti, sikerül a konzervatívokkal kiegyezni s a javaslatot elfogadtatni. Arra nem is gondol, hogy a konzervatívok merész játékukat a télen is megismételjék. A képviselőházat elnapolják nemsokára, mert most csak a csatornajavaslat miatt hívták össze.

A bukaresti szerb követet, Gyorgyevics Mikát a szerb kormány táviratilag elmozdította állásától és visszahívta Belgrádba. Ez a körülmény nagy feltűnést keltett Belgrádban is, Bukarestben is. A követnek ilyen módon való megrendszabályozása összefüggésben van a Milán elleni merénylettel és Knezevicsnek a román fővárosban való tartózkodásával. Gyorgyevics Mika valamikor a radikális párthoz tartozott és több radikális kabinetben volt miniszter. Jelenleg párton kívüli állást foglalt el. Egy ízben párisi követ volt s akkor majdnem áldozatul esett egy anarkista merényletnek: az orvosok csak nagy nehezen tudták életét megmenteni. Gyorgyevics már elhagyta Bukarestet s útban van Nis felé, a hol Sándor király most tartózkodik.

Nikita, Montenegró fejedelme a feleségével és Mirkó herceggel tegnap Konstantinápolyba utazott a szultán látogatására. Távolléte alatt Daniló trónörökös mint regens veszi át a fejedelmi tennivalókat. Nikita utazásának célja, mint egy hivatalos távirat jelenti, hogy fölvegyen egy kölcsönt, a melyet a szultán közbenjárására szavaztak meg neki. Konstantinápolyi tartózkodását fölhasználja azonban Nikita arra is, hogy a török körökkel tanácskozzék a montenegrói határrendezés dolgában.

Dewey admirális hazafelé való útjában a minap a francia Villafrankába érkezett. Fogadása nagyon hideg volt, mert a francziák, a kik a spanyol-amerikai háború alatt többször kimutatták a spanyolok iránt való szimpatiajukat, az amerikai tengernagyot nem szeretik. Dewey ezért nem is mutatkozott nyilvánosan, visszavonult egy szállóba s nem akart fogadni egy hírlapíró sem, pedig Toulonból és Marseilleből sok újságíró jött Villafrankába. Dewey kijelentette nekik, hogy csak azért megy Villafrankába, hogy kissé kipihenje magát s aztán tovább utazik.

Császártalálkozás Bernstorffban. Keresztély királynak utazásából való hazatérése után, az ottani udvari körök a küszöbön álló fejedelmi látogatásokkal foglalkoznak. Az első kérdés az, hogy Vilmos német császár elmegy-e Bernstorffba. Valószínű, hogy a német császár, mielőtt haza indul, Malmöböl átrándul Kopenhágába és akkor ellátogat Bernstorffba is. — Beavatott forrásból eredő hírek szerint Miklós orosz czár is ott lesz és a két császár valószínűleg jelen lesz a gyászmisén, a melyet Lujza királyné halálának évfordulója napján a roskildei dómban rendeznek. Mialatt

a csár ott lesz, a czárné vagy Angliába megy, vagy pedig Darmstadtban marad. Malmöben nagyban készülnek a császárlátogatásra. Mivel Skabersj nek nincs távirati összeköttetése Berlinnel, Thott gróf költségén új vonalat építene onnan Malmö-ig Külön telefonvonal is épül Skabersjő és a „Hohenzollern“ yacht közt, mely Malmön kívül fog horgonyozni, mivel a kikötőben nagyon mély járata miatt nem állhat.

Déláfrikából azt jelentik, hogy bár a bányákban még dolgoznak, a városban teljesen pang az üzlet. Az inség napról-napra nő. A kivándorlás a városból és a bányakerületekből mind aggasztóbb mérvet ölt a szegényebb néposztályok közt, melyek az úti-költséget csak nehezen szerezhetik meg. Az innét induló összes vonatok zsúfolva vannak. A viszonyokat jól ismerő körökben azt hiszik, hogy nincs ok közvetlen nyugtalanságra, de a helyzet zavarossága sokban hozzájárult az általános feszültség fokozásához.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK

A kereskedelmi miniszter a mozdonyvezetőkért.

Még az előbbi kormány ideje alatt fordultak a magyar királyi államvasutak mozdonyvezetői a kereskedelmi miniszteriumhoz azzal a kéréssel, hogy tekintettel rendkívül fárasztó szolgálatukra, a munkaidő megrövidítését és a kilométerpénzek méltányos szabályozását rendelje el. Most Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter érdemleges elintézés végett leküldte a mozdonyvezetők kérvényét az államvasutak igazgatóságához azzal a kijelentéssel, hogy a mozdonyvezetők méltányos kérését újévtől kezdve lehetőség szerint részint a személyzet szaporításával, részint a kilométerpénzek szabályozásával vegye figyelembe.

Rovatolás írógéppel.

Chicagóban kísérletet tettek, nem lehetne-e az írógépeket rovatolásra használni. Néhány hónapig tartott, míg az alkalmazottak az új rendszerbe beletalálták magukat; de most már az illető teherfeladási hivatalnál hét írógép működik teljesen kielégítő eredménnyel s valószínű, hogy ezt a praktikus újítást más társulatoknál is elfogadják.

Ötszázezer kg. súlyú aczélboltozat eltolása.

A pennsylvaniai északamerikai vasutársulat hálózata, New-Yorkkal szemben a Hudson folyam partjához vezet és a jerseyeyti-i óriási pályaudvarban végződik. Innen gőzkompok szállítják az utasokat az Egyesült-Államok fővárosának köpartjaihoz. Már most a fokozott forgalommal azt a föladatot kellett a társulat mérnökeinek megoldani, hogy ezt az átszállítást lehetőleg egyszerűsítsék és megkönnyébbítsék a nélkül, hogy a pályaudvarnak ebből kifolyólag elodázhatlan kibővítése a közlekedést megakassza. Ennek a problémának megoldására a társulat egy fiatal mérnöke vállalkozott s teljes sikert ért el. Tervei szerint a pályaudvar személycsarnokát a Hudson folyam irányában 260 méter hosszúságra kellett kibővíteni, a mi 40 méter meghosszabbításnak felel meg. Megjegyzendő, hogy a csarnok oly módon van építve, mint azt a kiállítások gépcsarnokainál látjuk. Aczélvezeteli nem kevesebb, mint 85 méter hosszúságban és 38 méter magasságban emelkednek az alapozás fölött és egy hatalmas, 500 tonna súlyú boltozatban végződnek, mely a bejáratot alkotja azon az oldalon, melyet meg-

hosszabbítani akartak. Hogy ezt a bejáró boltozatot ne kelljen lebontani, elhatározták, hogy a csarnoktól elvágják és úgy, a mint áll, a kívánt távolságig eltolják, hol ismét kapuként kellend szolgálnia. E célból a boltozat alapját sínekkel és kerekkel ellátott óriási gerendákra fektették, és óriási, ugyancsak mozgó állványokkal látták el, hogy az eltérésnek s elhajlásnak elejét vegyék. A gőzerővel végzett eltolás 1 m. 60 ctm.-től egész 3 m.-ig 30 percenkénti sebességgel történt és az előkészítő-munkálatokat is beleértve, négy hét alatt teljes sikerrel befejeztetett. Az ilyen gigantikus művelethez képest a Dréher-palota kupolájának eltolása bizony csak „gyermekjáték“-nak látszik.

Az öngyilkos kutya.

Egy úr, a ki a nyarat a Como tavánál töltötte, egyszer azt vette észre, hogy kutyája feltűnően soká nézi a vizet, majd hirtelen beugrik a tóba, és semmi hívására sem akar kijönni. Az úr utána ugrik s a partra viszi kutyáját, a mely lihegve és erejét veszítve dült a mezőre. Azonban alig tért magához, felugrik és ismét a tóba veti magát, de most is sikerült kimenteni, bármennyire is kapálódzott ellene a kutya. Néhány nap mulva szolgálja ijedten jön haza, hogy a mikor a kutyával sétált, az állat beugrott a tóba. Ő azt hitte, hogy fürdeni akar, s hagyta a vízben, de feltűnt, hogy a kutya a víz alá dugja a fejét, s nem veszi ki. Egy idő mulva aztán elmerült. Utána vetette magát, de már csak holtan vitte a partra. A kik az esetről hallottak, sokat beszélnek arról, hogy ugyan mi kergette a halálba?

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Tokár Vincze, Zsámbokrét. Tudomásul vettük, megfelelően előjegyeztük, tagsági jogosultságát jelzett időig fentartjuk. Üdvözlét.

Nagy Gyula, S.-A.-Ujhely. Megkaptuk, köszönjük, szívélyes üdvözlét.

Moritz János, Versecz. Levelezőlapja értelmében intézkedtünk, reméljük, hogy új címére is helyesen és rendben fogja a lapot kapni.

Kerekes András, Debreczen. A műhelyben a lap valószínűleg el fog kallódni, helyesebbnek tartanánk, ha lakására címzettetné. Kérjük e tekintetben szíves értesítését.

Osztóic Vazul, Oriovac. Szívesen vesszük tudomásul, hogy a tagdíjat beküldte, mi azonban eddig nem kaptuk meg, — a postán fogjuk reklamálni, szívélyes üdvözlét.

Bodor András, Szappanyos József, Herendi István, Budapest. A felvilágosító sorokat megkaptuk. Köszönjük. Az összes szükséges adatokat előjegyeztük.

Tartalom: A zálogházakról. — Olesó búza, drága kenyér. — Dél-Magyarország és a nagy magyar Alföld ipari szempontból. — *Tárcza:* Muhi Mihály. *Zempléni Árpád.* — *Krónika.* — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.*